

Onderwerp:

Tarief 2023 WMO Hulp bij het Huishouden bij de gemeente Heusden

Datum:

9 mei 2023

Beste leden van de gemeenteraad,

In navolging op eerder contact met de beleidsafdeling ten aanzien van het tarief Hulp bij het Huishouden, vragen wij vanuit Actief Zorg en Tzorg hierbij aandacht voor het volgende.

Zoals kenbaar gemaakt bij het college van Burgemeester en Wethouders spelen er bij ons al enige tijd zorgen over het tarief dat wij aangeboden krijgen vanuit de gemeente Heusden, en dan met name in hoeverre het tarief op een eerlijke manier meegroeit met de stijgende kosten waar aanbieders van Hulp bij het Huishouden mee worden geconfronteerd. Daar hebben we zowel per mail, brief en in een gesprek contact over gehad. Op het moment van het schrijven van deze brief komen we niet verder in de dialoog met de ambtelijke gang bij de gemeente. We vragen om deze reden de gemeenteraad deze situatie te beoordelen, mede gezien de risico's die hieraan verbonden zijn.

Het tarief voor 2023 baart ons grote zorgen. We zullen in deze brief nader toelichten waarom we menen dat de onderbouwing van de gekozen indexatie die aan alle aanbieders is gecommuniceerd niet in lijn is met de AMvB reële prijs en de jurisprudentie op dit punt. We doen daarbij ook graag een concreet voorstel, nu we van mening zijn hier het beste uit te komen als we in dialoog blijven.

Voordat wij ingaan op de zorgen die er zijn, willen we ook graag benadrukken dat er in de samenwerking met de gemeente veel zaken zijn die goed gaan. We ervaren al jaren een zeer goede relatie met de

gemeente op het gebied van de uitvoering van de ondersteuning. Het contact met de Wmo-consulenten is prettig en constructief. Dat is voor ons veel waard. De risico's die wij signaleren met betrekking tot de huidige tarieven, staan hier los van. We vinden het belangrijk dat te benadrukken.

Toenemende zorgen over tarieven

Het tarief binnen de lopende overeenkomst is vastgesteld op basis van een kostprijsberekening waarbij voor belangrijke pijlers (ziektetekostenverzuim en inzetmix) werd gewerkt met ervaringsgegevens uit 2020, voor de hyperinflatie en ongekende druk op de arbeidsmarkt. Hoewel het contract gestart is per 1 januari 2022, werden er alsnog verouderde gegevens gebruikt.

In de aanbestedingsfase van het huidige contract waren er bij veel inschrijvers zorgen over de gebruikte gegevens die maar beperkt rekening leken te houden met – bijvoorbeeld- CAO VVT. Daar zijn middels de Nota van Inlichtingen door diverse aanbieders op verschillende momenten zorgen over geuit en er zijn ook zeer concrete verzoeken gedaan deze gegevens aan te passen. Hier heeft de gemeente helaas niets mee gedaan.

Op het moment van het sluiten van de overeenkomst waren er dus reeds enige zorgen over de tarieven in de markt, maar was nog niet concreet te overzien hoe de kosten en de indexatie zich nader zouden ontwikkelen. Het is inmiddels niet te voorspellen wat het voorlopige of definitieve OVA-cijfer zal zijn, wat de CAO VVT zal voorschrijven of wat het ziekteverzuimpercentage wordt. Actief Zorg en Tzorg hebben in vertrouwen en uit verantwoordelijkheid richting de medewerkers en cliënten een overeenkomst gesloten, ervan uitgaande dat partijen er altijd uit zouden komen als de gemeente zich zou houden aan de verplichting een reële prijs vast te stellen, inclusief een reële indexatie. We stellen vast dat dit nu niet gebeurt.

Juridisch kader

We gaan hier kort in op het juridisch kader omtrent het tarief en de indexatie daarvan. De AMvB Reële Prijs Wmo 2015 verplicht de gemeente – zoals bekend- tot het vaststellen van een reële prijs. De AMvB Reële Prijs Wmo 2015 heeft als verplicht kostprijsselement ook de 'indexatie van de reële prijs voor het leveren van een dienst'.

In de jurisprudentie is steeds bepaald dat het aan de gemeente is om op basis van zorgvuldig en gedegen onderzoek te komen tot tarieven die niet disproportioneel zijn, waarbij ook de indexatiemethodiek tegen het licht kan worden gehouden. Uit de jurisprudentie blijkt daarnaast dat de indexering "*niet alleen moet worden meegenomen in de tarieven*", maar dat deze ook "*zichtbaar moet zijn en volledig moet gebeuren*". Oftewel: "*Er moeten verifieerbare parameters worden gehanteerd waarover geen discussie kan bestaan.*"¹ Daarnaast geldt de verplichting om een reële prijs vast te stellen niet alleen bij de aanvang van de overeenkomst, maar

¹ Rb. Den Haag 22 oktober 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:11096, rov. 5.30 en 5.31 (bekrachtigd door Hof Den Haag 7 juli 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:1120)

ook daarna, aldus het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden: *“Uitgangspunt van de AMvB is dat gemeenten een reële prijs betalen. Om die reden wordt in de overeenkomst ook in een aanpassing door middel van indexatie van de prijzen voorzien. Dat een reële prijs moet worden bepaald, geldt niet alleen bij aanvang van de overeenkomst maar ook bij de verlenging daarvan; dat is een nieuw ijkmoment om te bezien of de prijzen reëel zijn.”*

Eveneens is in dat arrest bepaald dat het vooraf maximeren van de indexatiemethodiek niet toegestaan is: *“Denkbaar is immers dat externe omstandigheden, zoals aanpassing van de cao, nopen tot een hogere indexatie.”*²

Kort en goed blijkt hieruit dat de verplichting een reële prijs vast te stellen niet alleen geldt bij aanvang van de overeenkomst maar ook daarna, dat de indexatie op basis van verifieerbare parameters moet gebeuren en dat het denkbaar is dat externe omstandigheden nopen tot een hogere indexatie dan wellicht vooraf voorzien.

Inhoudelijk bezwaren indexatie tarief 2023

Op 18 oktober 2022 heeft de gemeente de indexatie gecommuniceerd aan alle aanbieders van huishoudelijke hulp. De gemeente heeft een onderbouwing meegestuurd om transparant te zijn en laat weten dat er hiermee in de optiek van de gemeente een reële prijs tot stand komt. Wij zijn van mening dat de indexatie die de gemeente hanteert niet voldoet aan voornoemde juridische kader.

Voorop staat dat wij waarderen dat de gemeente afwijkt van de contractueel vastgelegde indexatie, zij heeft laten zien dat zij inziet dat er maatwerk nodig is in de huidige markt. Die moeite en energie wordt uiteraard gezien en gewaardeerd. Echter, wij hebben veel vraagtekens bij de gehanteerde indexatie en de gegevens die daaraan ten grondslag liggen. De onderbouwing daarvoor achten wij niet transparant. Over de parameters die worden gehanteerd hebben wij tot op heden feitelijk geen duidelijkheid. Wij zullen dat hierna nader concretiseren.

- **Ziekteverzuim**

Ten aanzien van het ziekteverzuim stelt de gemeente: *“De Heusdense uitvraag in 2020 liet een gewogen gemiddeld ziektepercentage van 5,9% zien. Met 0,44% verhoogd omdat we een stijging zien van het ziekteverzuim.”*

Het baseren van het ziekteverzuim op basis van gegevens voor het jaar 2020 is achterhaald.

Ervaring leert dat het ziekteverzuimcijfer nog steeds wordt onderschat, zelfs als er gekeken wordt naar de meerkostenregeling die vanuit de centrale overheid is geïnitieerd. Per 2023 zal er geen meerkostenregeling meer zijn. Dat terwijl de ziekteverzuimpercentages sinds corona allerminst terug zijn op het niveau van daarvoor. Zelfs indien de aanname wordt geaccepteerd dat corona geen enkele factor meer zou zijn in 2023,

² Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 21-02-2020, ECLI:NL:GHARL:2020:437

dan nog is een percentage uit 2020 zeer achterhaald gelet op de landelijke stijging van dit percentage de afgelopen 7 jaar, welk ook in het laatste kwartaal van 2022 weer exponentieel is toegenomen tot cijfers die nog niet eerder zijn gezien.³ Nu er geen meerkostenregeling meer is, komt het voor Actief Zorg en Tzorg volledig aan op het tarief zelf. Daarbij is een gedegen indexatie die aantoonbaar rekening houdt met deze actuele verzuimcijfers per 2023 dus noodzakelijk. Waar de gemeente op baseert dat een indexatie van nog geen half procent voldoende is, is ons volstrekt onduidelijk. Ook hoe het de verhoging van 0,44 procent tot stand is gekomen, is nergens gemotiveerd. Heusden stelt een stijging te zien van het ziekteverzuim (hetgeen wat ons betreft een juiste analyse is), maar laat na te onderbouwen hoe zij dit heeft onderzocht en waarom dit (slechts) 0,44 procent zou zijn in de afgelopen drie jaar. Dat voldoet niet aan het vereiste van een transparante indexering op basis van parameters waarover geen discussie kan ontstaan. Daarnaast is er op het percentage heel wat af te dingen, als wordt gekeken naar de landelijke stijgingen in het ziekteverzuim in de afgelopen drie jaren, met name binnen het sociaal domein.

- *Personele inzetmix niet realistisch*

Voor de personele inzetmix stelt de gemeente: *“Is gemiddeld en gebaseerd op de uitvraag bij Heusdense aanbieders in 2020. Verhoogd met 0,4%.”*

De kostprijsberekening is uitgegaan van de situatie in 2020, maar op dat moment zaten de medewerkers nog vrijwel allemaal in het begin van de schaal. Medewerkers groeien jaarlijks door naar opvolgende loontreden. De personele inzetmix die de gemeente Heusden in 2020 heeft uitgevraagd is anders dan de huidige situatie. In 2018 is de nieuwe loonschaal ingevoerd. Op dat moment zijn alle medewerkers ingestroomd op de onderste twee treden van de schaal. In de jaren daaropvolgend groeien de medewerkers ieder jaar door. Na een aantal jaar is die groei pas gestabiliseerd, na ongeveer vijf jaar wordt er een maximum bereikt qua salaris.

Concreet: de gemeente Heusden hanteert een personele inzetmix van 88,0% van de maximale loonschaal. Dat betekent dat voor 2023 wordt uitgegaan van een bruto uurloon van €15,22 * 0,88 = €13,39. Dit ligt nog iets onder het een bruto uurloon van HV-schaal 2 (€13,43) terwijl het merendeel van de medewerkers boven schaal 1 is ingeschaald door de inzet van de loonschaal per 2018.

Hoewel de gemeente begin 2023 om de huidige inzetmix heeft gevraagd, is dit niet meegenomen in de vaststelling van het tarief voor 2023. Er is geen transparantie wat er met de actuele gegevens gebeurt, en hierdoor is het onvoldoende gemotiveerd dat er rekening is gehouden van deze gegevens.

- *Het gebruiken van ‘ervaringsgegevens’*

Voor een aantal elementen (scholing en deskundigheid, niet-declareerbaar, overhead en marge, overige personele kosten) maakt de gemeente gebruik van ‘ervaringsgegevens’ van de gemeente Heusden.

Onduidelijk is welke ervaringsgegevens dat zouden zijn. Een aantal keer wordt de uitvraag 2020 expliciet genoemd, maar bij de ervaringsgegevens staat die toelichting er niet. Er is na 2020 geen uitvraag meer

³ Zie bijvoorbeeld al [deze berichtgeving](#) van Vernet: *“Het ziekteverzuim in de zorgsector was in 2022 hoger dan ooit tevoren. Het verzuimpercentage over 2022 kwam uit op 8,36. Dat betekent een stijging van 15 procent ten opzichte van het jaar 2021 waarin een verzuimpercentage van 7,29 werd gemeten.”*

geweest bij aanbieders, waardoor het voor ons niet duidelijk is welke gegevens dit zijn op basis van welke ervaring.

Geen constructieve dialoog mogelijk

Naast de inhoudelijke bezwaren merken we ook dat de toelichting van de gemeente ná de indexatie onze zorgen niet weg neemt. Actief Zorg heeft vrijwel direct na de onderbouwing van de tarieven vragen gesteld over de onderbouwing van de indexatie. Zo is gevraagd wat de ervaringsgegevens zijn, waar de procentuele stijgingen op bepaalde elementen vandaan komen en in hoeverre bijvoorbeeld het betalen van reistijd is meegenomen. Actief Zorg heeft voorgesteld daarover in gesprek te gaan. De gemeente reageert daarop met het bericht dat zij een gesprek niet nodig acht en laat de vragen onbeantwoord. In december 2022 heeft wel een gesprek plaats gevonden tussen het management van Tzorg, de beleidsambtenaren en wethouder Van Steen van de gemeente. Hierbij werd aangegeven dat nog twee andere aanbieders in gesprek willen en is toegezegd dat ze zoeken naar mogelijkheden om het tarief op te hogen. Uiteindelijk heeft er ook een gesprek plaatsgevonden tussen de beleidsambtenaren en wethouder Van Steen en Actief Zorg.

In januari 2023 lijken de zorgen van aanbieders door te dringen en communiceert de gemeente aan alle aanbieders: *“Een aantal van jullie hebben aangegeven niet uit te komen met het huidige hulp bij het huishouden tarief van 2023 (te weten 31,59 euro). Wij willen deze signalen graag serieus nemen en vragen hierbij om de personele inzetmix en het verzuimpercentage met ons te delen. We vragen deze twee punten, omdat hierbij de grootste knelpunten worden ervaren. Op basis van deze informatie gaan wij bepalen wat we met het huidige tarief gaan doen.”*

Dat leek goed nieuws. Na het aanleveren van de gevraagde gegevens ontvingen de aanbieders in maart 2023 echter – na enige radiostilte- de volgende reactie: *“Hartelijk dank voor de reacties die we van jullie hebben ontvangen op de uitvraag van de personele inzetmix en het verzuimpercentage. Helaas heeft onze reactie wat lang op zich laten wachten, waarvoor excuus. Wij willen u laten weten dat we overwegen om volgend jaar (2024) een differentiatie in ons tarief toe te passen voor HBH aanbieders met ZZP medewerkers en HBH aanbieders met medewerkers in loondienst. (...) Het tarief HBH zal voor 2023 ongewijzigd blijven.”*

Na enige hoop op verbetering was deze reactie voor ons moeilijk te plaatsen. De gegevens werden uitgevraagd voor het tarief voor het jaar 2023, waarbij de gemeente heeft toegezegd de zorgen serieus te nemen en op basis van de uitvraag te beslissen wat er zou gebeuren met het tarief. Uit de mail van drie maanden later blijkt niets van de gemaakte afweging; de gemeente maakt niet duidelijk waarom zij toch afziet van indexatie per 2023. Het is ons niet helder of dat komt door de gegevens die zijn uitgevraagd of dat de gemeente om andere redenen afziet van een herziening. Op basis hiervan ontstaat bij ons niet het gevoel dat de zorgen serieus zijn genomen en dat de grootste knelpunten door de gemeente worden onderzocht. Wat betreft de plannen voor 2024; het is goed om te lezen dat de gemeente overweegt een differentiatie toe te passen voor contractanten met ZZP-ers en contractanten met medewerkers in loondienst. Dat lijkt ons

een juiste benadering en ook hier wordt de stap in de goede richting gezien en gewaardeerd. Maar het is wrang dat dit kennelijk pas per 2024 nodig wordt geacht. Een reel tarief is élk jaar nodig, en dus óók in 2023. Te meer als – nogmaals- de huidige tarieven met name gebaseerd lijken te zijn op parameters uit 2020.

Benadeling van organisaties met arbeidskrachten

Door de reactie van de gemeente signaleren wij daarnaast ook dat de gemeente erkent dat er een verschil in kostprijs is voor de organisaties die werken met uitsluitend zzp-ers en de organisaties die werken met medewerkers in loondienst, maar dat zij (eventueel) pas per 2024 actie wil ondernemen op dit punt. Dit zorgt voor een oneerlijke concurrentie tussen de verschillende organisaties op basis van het tarief. Organisaties die medewerkers in loondienst hebben, betalen deze medewerkers uit volgens de CAO VVT. Actief Zorg en Tzorg zijn organisaties met medewerkers in loondienst. Het is een vereiste volgens het contract om personeel in de Hulp in de Huishouden uit te betalen volgens de CAO VVT. Naast de loonkosten voor deze medewerkers, maken deze organisaties ook andere kosten. Denk hierbij aan sociale lasten zoals pensioen afdracht, vakantiegeld en verlofuren. Naast het verschil in sociale lasten, zie je ook een verschil in productiviteit. Waarbij organisaties met medewerkers in loondienst verlof en ziekte doorbetalen, is dit geen vereiste bij organisaties die gebruik maken van ZZP'ers. Beide organisaties kiezen bewust niet voor ZZP'ers. Wij willen onze medewerkers belonen voor het werk wat ze doen en ze de veiligheid bieden die ze nodig hebben. Een prettig pensioenfonds, loon bij ziekte en de inzet van verlof voor een goede werk-privé balans. Wij zien dit als significant onderdeel van het binden en boeien van medewerkers aan de zorg. Een sector die zit te springen om bevoegen en gemotiveerde mensen.

Dit verschil zorgt voor een oneerlijke concurrentie met aanbieders die uitsluitend zzp-ers inzetten en zorgt voor een stagnatie van het tarief, zoals beaamt door de Wethouder in de gesprekken met beide organisaties. Toch kiest de gemeente ervoor het tarief 2023 niet aan te passen en dus voor oneerlijke concurrentie. In deze gemeente leidt dit tot verliesgevende tarieven.

Afsluiting en voorstel

Wij concluderen dat het uitgangspunt om af te wijken van de OVA noodzakelijk is, maar dat de onderbouwing voor de huidige indexatie voor ons niet navolgbaar is. Een dialoog daarover is tot op heden niet mogelijk gebleken. We benadrukken dat we begrijpen dat de gemeente ook wordt geconfronteerd met de huidige marktomstandigheden en de uitdagingen binnen de Wmo. Uiteraard denken we graag mee om gezamenlijk deze uitdagingen aan te gaan. Echter is de druk op het tarief op dit moment dermate hoog dat we de gemeenteraad dan ook dringend vragen onze zorgen hierover serieus te nemen. Actief Zorg en Tzorg vinden de verklaring dat het tarief in 2024 mogelijk wordt aangepast onvoldoende geruststelling. Het is immers aan de gemeente om een reëel tarief vast te stellen, ook voor 2023.

De gezamenlijke vraag om te beantwoorden is: hoe zorgen we ervoor dat er een reëel tarief wordt gesteld én zorgen we voor een toekomstbestendig plan? Meer concreet willen we in ieder geval de volgende punten meenemen wat betreft het tarief in 2023:

- bijstelling ziekteverzuimpercentage
- hanteren reële inzetmix
- geen oneerlijke concurrentie tussen organisaties met verschillende inzet van Hulp bij het Huishouden
- samen met de gemeente kijken welk effect de CAO VVT heeft voor het jaar 2023 en 2024, nu er een loonsverhoging van minimaal 10 procent op tafel ligt. Zie ook: <https://www.skipr.nl/nieuws/fnv-in-actie-voor-forse-looneis-ouderenzorg/>

Actief Zorg en Tzorg zijn van mening dat de gemeente alleen achter de reële cijfers komt door deze cijfers uit te vragen bij de aanbieders en daarmee een kostprijsonderzoek te doen. Wij gaan daarover graag in dialoog.

We kijken uit naar een reactie. We vragen hierbij om een reactie van de gemeente vóór 1 juni 2023, nu 2023 ruim 4 maanden geleden is begonnen en we op dit moment hulp verlenen tegen een tarief dat geen gedegen onderbouwing heeft.

Voor vragen, opmerkingen en het maken van een afspraak kan contact opgenomen worden met het relatiemanagement van Tzorg, te bereiken via 088-0025500 of via relatiemanagement@tzorg.nl. Ook met Relatiemanagement Actief Zorg kan contact opgenomen worden. Zij zijn te bereiken via 088-7508200 via relatiemanagement@actiefzorg.nl.

Met hartelijke groet,

Lia van Galen
Algemeen Directeur Actief Zorg

Jeroen Kamerbeek
Commercieel Directeur Tzorg

